



Odbiory inwestycji miejskich w dzielnicach

Podsumowanie przeprowadzonej dyskusji z przedstawicielami Rad Dzielnic
podczas V międzydzielnicowego Forum 30 XI 2015 r.

Oprac. Anna Pasięka, Jan Niedośpiąt

2015-12-21

Temat odbiorów inwestycji miejskich przez członków rad dzielnic od jakiegoś czasu budzi kontrowersje, jest powodem nieudomówień i informacyjnego szumu. Co można zrobić, żeby uniknąć sytuacji, w których przeinaczane są fakty, gubi się sens i rola radnych jako reprezentantów mieszkańców?

Głównym i najbardziej realnym zagadnieniem pozostaje to, że mieszkańcy nie mają możliwości zweryfikowania faktów, a jedyną wiedzę w tym temacie czerpią z mediów. Co ważne, dla wiarygodności Rad Dzielnic, podczas spotkania zebraliśmy szereg argumentów pokazujących rolę radnych jako tych, którzy realnie sprawują kontrolę nad działaniami Urzędu Miasta Krakowa. Wykonana praca to baza wiedzy, która będzie przydatna także w kontaktach z mediami aby opierać się na faktach i wpływać za ich pośrednictwem na świadomość mieszkańców. Liczymy, że zebrane dane i utrwalony materiał pozwolą Państwu zweryfikować zagadnienie jasności zasad przy delegowaniu w Radach Dzielnic.

Spis treści

Wstęp	2
Koalicja na rzecz wzmocnienia dzielnic w Krakowie.....	2
II Cele dyskusji	3
Dlaczego udział członków rad dzielnic przy odbiorach jest ważny?.....	3
III Kryteria delegacji oraz ograniczenia związane z odbiorami	4
Jakie kryteria są brane pod uwagę przy delegowaniu radnych?.....	4
Ograniczenia zewnętrzne	5
Ograniczone wewnętrzne.....	5
Dodatkowe praktyki stosowane w dzielnicach przy delegowaniu radnych.....	7
Wątki w powiązaniu z tematem	7



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicach” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Wstęp

30 listopada 2015 roku w gronie osiemnastu radnych, w tym sześciu przewodniczących Rad Dzielnic nr I, III, IV, VII, IX, VIII, XIII i przedstawicieli organizacji pozarządowych rozmawialiśmy o temacie, który od jakiegoś czasu budzi kontrowersje, jest powodem niedomówień i informacyjnego szumu. Mowa o udziale radnych dzielnicowych przy odbiorach inwestycji miejskich w dzielnicy. Mamy świadomość, że to zaledwie jedna z wielu spraw, którym oddani są członkowie rad dzielnic. Jednak niejasności co do zasad delegowania radnych i idące za tym domysły co do np. gratyfikacji finansowych przyczyniają się do snucia krzywdzących hipotez i komentarzy, w dużej mierze kreowanych przez media.

W środowisku radnych również słyszane są zróżnicowane opinie dotyczące np.: niesłusznego wyolbrzymiania pojedynczych przypadków, wskazywania potrzeby modyfikacji zasad odbiorów, czy ograniczenia ich udziału przy odbiorach. Dla części radnych, z kolei, temat jest na tyle emocjonujący, że prowadzi do skrajnych opinii i podważania jakiegokolwiek sensowności udziału radnych przy odbiorach inwestycji. Wszystkie głosy mają wspólny mianownik - generują dużo emocji w temacie, który wraca. Dyskusja wewnątrz dzielnic trwa od kilku lat, a jej echa co jakiś czas przebijają się do opinii publicznej. **Głównym i najbardziej realnym zagadnieniem pozostaje to, że mieszkańcy nie mają możliwości zweryfikowania faktów**, a jedyną wiedzę w tym temacie czerpią z mediów. Choć same kryteria delegowania członków rad dzielnic niekoniecznie muszą być dla mieszkańców interesujące, to zastraszane opinie i informacje rozpowszechniane w mediach o wysokich dietach mocno „działają na wyobraźnię” i osłabiają zaufanie do radnych. Ta sytuacja nie służy nikomu. W związku z tym pojawia się pytanie: **co można zrobić, żeby uniknąć sytuacji, w których przeinaczane są fakty, gubi się sens i rola radnych jako reprezentantów mieszkańców?** Zachęcamy do szukania odpowiedzi na to pytanie i analizy czynników, na które macie Państwo wpływ oraz podejmowania planowanych działań informacyjnych.

Koalicja na rzecz wzmocnienia dzielnic w Krakowie

Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych, Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska i Fundacja Stańczyka zawiązały koalicję, której celem są działania na rzecz wzmocnienia dzielnic Miasta Krakowa. Jako przedstawiciele wymienionych organizacji jesteśmy w kontakcie z radnymi, którzy dbają o interesy mieszkańców. Doceniamy Państwa pracę i deklarujemy naszą pomoc oraz wsparcie w pracy z mieszkańcami. Od kilku lat podkreślamy ważną rolę członków rad dzielnic jako łączników między mieszkańcami, a Urzędem Miasta Krakowa, dbając o jawność i przejrzystość w samorządzie. Jednym z pierwszych efektów naszych wspólnych, koalicyjnych, działań jest zebrany podczas V Forum spis wątków



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicy” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

dotyczący tematyki odbiorów inwestycji. **Wierzimy, że zebrane dzięki Państwa udziałowi informacje oraz sam omawiany temat jest tylko początkiem wspólnej pracy na rzecz samorządności i aktywności Krakowian na poziomie dzielnic.**

II Cele dyskusji

1. Przeglądanie praktyk dotyczących kryteriów delegowania radnych do udziału w odbiorach inwestycji (w poszczególnych dzielnicach).
2. Ustalenie jakie są trudności związane z odbiorami.
3. Usystematyzowanie argumentów w odpowiedzi na pytanie dlaczego udział członków rad dzielnic przy odbiorach jest ważny.

Na spotkaniu prowadzący Przemysław Żak podjął próbę opisu od strony prawnej sytuacji związanej z tematem spotkania (załącznik do opracowania).

Dlaczego udział członków rad dzielnic przy odbiorach jest ważny?

Na wstępie trzeba zaznaczyć, że zebrani w zdecydowanej większości odpowiedzieli pozytywnie na pytanie, czy w ogóle jest sens udziału członków rad dzielnic przy odbiorach. Dopiero w drugim kroku zaczęli rozważać odpowiedź na pytanie „dlaczego”, czy też „jak” można ten sens, powód sformułować, czy też nazwać.

Podkreślano wielokrotnie rolę radnego, który przy odbiorach:

- jako reprezentant mieszkańców pełni nadzór społeczny,
- gospodarskim okiem dba o sensowność i „wykończenie” inwestycji, często patrząc szerzej niż inspektor na wykonanie danego zadania,
- subiektywnie ocenia inwestycje z perspektywy użytkownika, czy też przedstawiciela użytkowników. Ma to to sens nawet przy braku wiedzy fachowej, technicznej,
- ma pozycję neutralną wobec Urzędu Miasta Krakowa i w imieniu np. dyrekcji szkoły zwraca uwagę na niedociągnięcia (jest poza relacją zależności służbowych).



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicach” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

III Kryteria delegacji oraz ograniczenia związane z odbiorami

Jakie kryteria są brane od uwagę przy delegowaniu radnych?

W pierwszej kolejności, **I etap**, zarządy najczęściej biorą pod uwagę łącznie (z wyjątkiem z wyjątkiem największym naciskiem na pierwszy z poniższych) następujące kryteria:

1. okręg radnego względem odbieranej inwestycji,
2. udział w komisji tematycznej, właściwej dla danego odbioru,
3. dyspozycyjność radnych.

Dla ustalenia kryterium drugiego w niektórych dzielnicach stosuje się praktykę powiadamiania przewodniczących komisji rady, którzy proszeni są o zaopiniowanie/wskazanie osoby do delegacji. Stosowana jest też praktyka wysyłania powiadomienia o każdej delegacji wszystkim radnym, w celu umożliwienia zgłoszenia się tym, którzy są zainteresowani udziałem w odbiorze konkretnej lub danego rodzaju inwestycji.

Jeśli to nie pozwala ustalić delegata, można wyróżnić **II etap**, w którym, zależnie od dzielnicy, decyduje przynależność do komisji tematycznej i dyspozycyjność lub okręg i dyspozycyjność wraz z pozytywną opinią komisji.

O **III etapie** mowa jest w dwóch przypadkach, gdy etapy I i II nie pozwoliły ustalić osoby do delegowania, bądź wtedy gdy jednostka miejska poinformowała z tak krótkim wyprzedzeniem o odbiorze, że praktycznie nie ma znaczenia inne kryterium jak tylko dostępność czasowa. Najczęściej delegowani są radni z danego okręgu, powiadamiani są też przewodniczący komisji merytorycznych. Brane jest pod uwagę doświadczenie w odbiorach oraz możliwości czasowe radnego.

W odbiorach bierze udział przeważnie dwóch radnych. W wyżej opisanym procesie wybiera się radnego do odebrania inwestycji. Jako drugiego radnego dobiera się osobę mniej doświadczoną, w ramach wdrażania. W przypadku bardziej skomplikowanych inwestycji stosuje się analogiczny proces jak w przypadku pierwszego radnego.

Jako kryteria przywoływane było także równe traktowanie radnych oraz ich aktywność w radzie dzielnicy (głównie na trzecim etapie).

Nie bez znaczenia są obiektywne ograniczenia, które podzieliliśmy na zewnętrzne (niezależne od dzielnic) i wewnętrzne (mające związek z indywidualnymi możliwościami radnych w poszczególnych sytuacjach).



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicy” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Ograniczenia zewnętrzne

- krótkie terminy na zorganizowanie się radnych (powiadomienia przysyłane są na 3-4 dni przed odbiorem),
- nie o wszystkich odbiorach powiadamiana jest Rada Dzielnicy (np. Zarząd Infrastruktury Sportowej nie informuje o części odbiorów),
- znaczna skala odbiorów na dany miesiąc (dla danego radnego płatna jest tylko pierwsza delegacja, kolejne w tym samym miesiącu już nie),
- odbiory odbywają się przeważnie w godzinach pracy urzędu, kiedy radni dzielnicowi przeważnie pracują zawodowo.

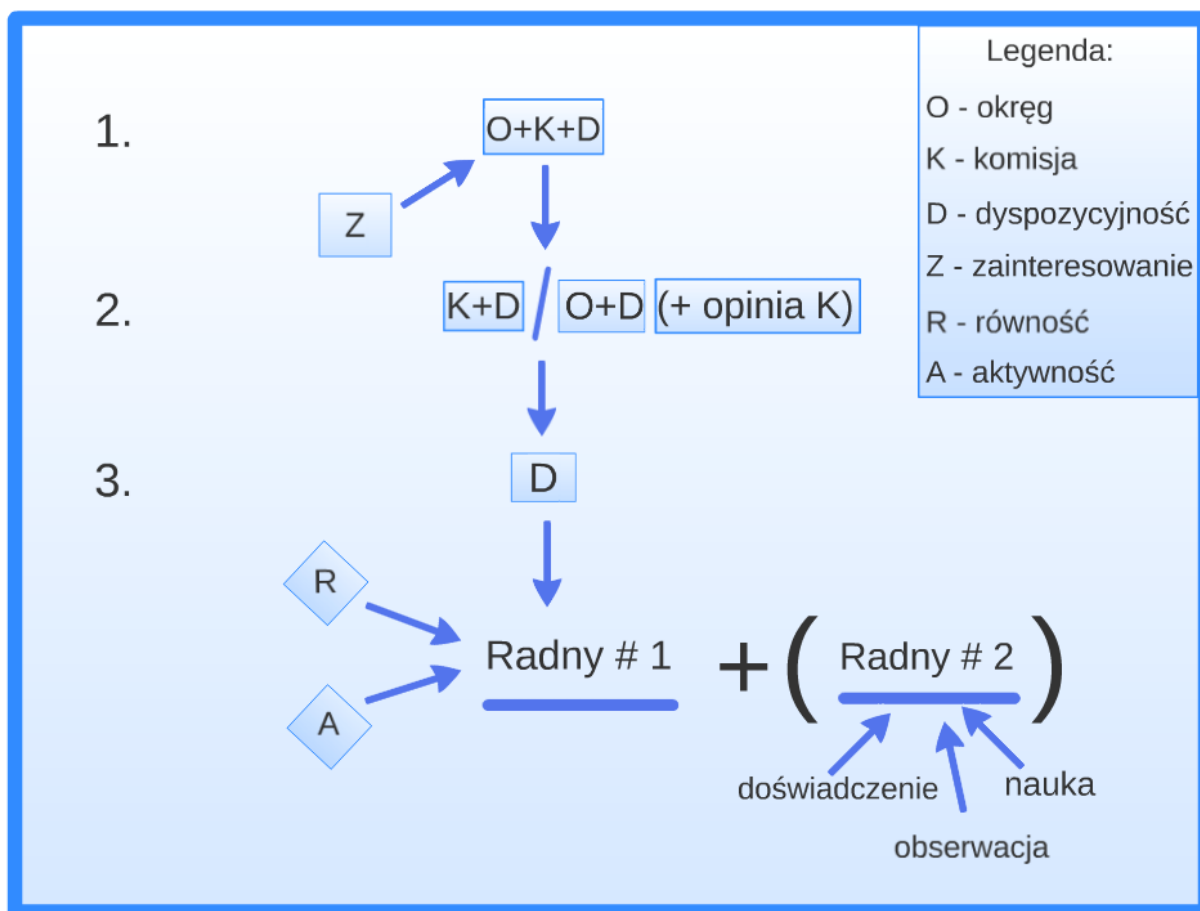
Ograniczone wewnętrzne

- trudności komunikacyjne, np. radny nie odbiera telefonu,
- odmowy udziału w odbiorze (nie ma przymusu brania w nich udziału),
- dyspozycyjność członków rad dzielnic. Dla części radnych udział w odbiorze wiąże się z urlopem w pracy, a tym samym ze stratą. Odbiory im się nie kalkuluje finansowo.
- motywacja finansowa dla części osób ma duże znaczenie. Część osób uzależnia swoją decyzję od tego czy otrzyma dodatkowe wynagrodzenie (jeśli nie to się nie decydują). Fakt, że odbiory są płatne stanowi dla nich ważny czynnik motywacyjny. Niektórzy zaangażowani radni odbierają kilka inwestycji w miesiącu, niektórzy tylko jedną (niezależnie od ilości dieta jest taka sama/mc).

1. Na podstawie wypowiedzi uczestników dyskusji Weronika Śmigielska zaproponowała na podstawie dyskusji schemat postępowania, jaki wyłania się w dzielnicach:



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicach” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.



2. Kryteria stosowane przez Zarządy poszczególnych dzielnic przy delegowaniu radnych do odbiorów inwestycji:

Kryterium	Dzielnice (numery)						
	I	III	IV	VII	VIII	XIII	XIV
radny z danego okręgu	x	X	x		x	x	x
rodzaj odbioru/kompetencje radnego	x	X			x		x
doświadczenie radnego (staż)	x	X		x			
zainteresowanie radnego/dostępność czasowa			x	x		x	x



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicy” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

tematyka dot. działalności komisji tematycznej		X		X		X	X
równy podział delegacji				X			
elastyczność przy wyborze kryteriów			X	X			
aktywność radnego i zaangażowanie							X
2 osoby uzupełniają swoje kompetencje	X	X	X				X
do różnych inwestycji stosowane są różne kryteria		X					
o odbiorach informowani są wszyscy			X	X	X		

*A. Pasięka, oprac. własne na podstawie danych zebranych podczas dyskusji z uczestnikami spotkania 30 listopada 2015 r.

Dodatkowe praktyki stosowane w dzielnicach przy delegowaniu radnych

- informowanie (drogą mailową) wszystkich członków rady dzielnicy o tym kto idzie na bieżący odbiór,
- chodzenie na odbiory w dwójkach (początkujący radny/a i doświadczony radny/a) - wykorzystywanie odbiorów jako możliwość przyuczenia nowych radnych, zdobywania przez mało doświadczone osoby wiedzy i doświadczenia poprzez obserwację swoich starszych stażem, bardziej doświadczonych kolegów/koleżanek z rady.

Wątki w powiązaniu z tematem

Wskazywano na trudność w sformułowaniu i stosowaniu sztywnych kryteriów w poszczególnych Radach Dzielnic. Postulowano, że ważne jest podejście "elastyczne", dobieranie różnych kryteriów w zależności od sytuacji i możliwości. Pojawił się argument „przeciw” nadmiernemu formalizowaniu kwestii odbiorów w kontekście spisania i upubliczniania kryteriów. Jednocześnie podkreślono, że kryteria traktowane jako ramy jak najbardziej mogą pozwalać na elastyczność, co nie wyklucza ich zasadności i możliwości udostępnienia opinii publicznej.



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicy” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Wskazywano na funkcjonujące **mitę dot. gratyfikacji finansowych**. Składową diet stanowią min: przewodniczenie pracom komisji tematycznej, udział w sesjach, udział w min. 1 delegacji (kwota: ok. 158 zł). Niezależnie od ilości odbiorów w miesiącu kwota wypłacana za tzw. delegacje pozostaje ta sama w rozliczeniu miesięcznym. Wskazywano również na dużą skalę delegacji w jednej z dzielnic ok. 91 „wyjściówek” w ciągu 11 miesięcy.

Prawdopodobnie nie wszyscy członkowie rad dzielnic wiedzą jak naliczane są diety i jaki jest sens odbiorów [przyj. red. hipoteza]. Nie dla wszystkich członków rad dzielnic zasady, którymi kierują się przewodniczący są znane, a temat rozumiały. Warto podkreślić, że wg tegorocznej interpretacji statutów - rada dzielnicy musi przegłosować złożenie tej kompetencji w ręce zarządu. W związku z tym istotnym dla ograniczenia ew. niedomówień w radach dzielnic może być nazwanie (i spisanie) prostych kilku zasad, którymi poszczególne zarządy i przewodniczący kierują się przy delegowaniu radnych do udziału w odbiorach. Dodatkowo zasady te (dostępne i łatwe do odszukania, np. na stronie internetowej dzielnicy) mogą być również przywoływane w rozmowach z przedstawicielami mediów w sytuacjach ew. nieporozumień wśród członków rad dzielnic. Z perspektywy mieszkańców istotne jest to, że radni pełnią ważną rolę w dbaniu o wspólną przestrzeń. **Wyzwaniem Rad Dzielnic i samych radnych jest informowanie mieszkańców i objaśnienie im tego co w praktyce oznacza to, że radny jest reprezentantem mieszkańców.**

W tym kontekście poruszono także **wagę informowania o odbiorach**. Przystępna i aktualna informacja o tym, jakie odbiory odbywają się w na terenie dzielnicy, ich daty, daty przesłania powiadomienia o odbiorze, który radny bierze w odbiorze udział i wynik odbioru, będą kluczowe do podkreślenia istotnej funkcji radnego dzielnicy, skali pracy Rady oraz roli odbiorów inwestycji przez radnych. Jednocześnie informowanie na ten temat tylko w formie uchwał podnosi próg dostępu do tych informacji. Optymalnym rozwiązaniem wydaje się zestawienie tabelaryczne z wymienionymi wyżej informacjami.

Wybrzmiał również **wątek dopuszczalnej uznaniowości w przypadku delegowania radnych do odbiorów**. Wniesiono również kwestie, że delegacje (płatne) powinny być brane pod uwagę i zliczane na równi z innymi aktywnościami np. udziałem w spotkaniach, szkoleniach, zaangażowaniem w inne działania aktywności.

Kłopotliwą kwestią są delegacje na terenie prywatnym, nagminnie członkowie rad dzielnic są wypraszani przez właścicieli (dot. np. wycinki drzew). Prowadzący spotkanie Przemysław Żak przypomniał, że udział członków rady dzielnicy jest zdecydowanie zasadny ponieważ występują wówczas jako przedstawiciele samorządu. W tym kontekście wskazywano również na fakt nie notowania przez inspektorów Urzędu Miasta Krakowa obecności radnych w protokołach (wówczas nie ma podstaw do wypłaty delegacji). Rozwiązaniem w tej sytuacji jest spisywanie protokołu przez inspektora poza terenem prywatnym.



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicy” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Pojawił się także **wątek dotyczący tego czy wszystkie inwestycje są warte tego aby absorbować radnych do odbiorów**. Wątpliwość czy warto odbierać pojedyncze ławki i traktować je niejako na równi z inwestycjami np. za 230 tys. zł? Nawiązała się dyskusja gdzie podniesiono min. argument, że kwota nie ma nadrzędnego znaczenia. Celem jest sprawdzenie na ile owe ławki będą służyły mieszkańcom. Pojawiły się również opinie, że te małe inwestycje bywają równie ważne z punktu widzenia mieszkańców.

W trakcie dyskusji padło także szereg pytań/stwierdzeń, które odnotowaliśmy poniżej:

- Temat delegacji jest podatny na ataki mediów – jawność kryteriów i zasad ogranicza ryzyko przeinaczeń. Każda dzielnica może delegować radnych wg. własnych kryteriów (ma do tego mandat, zaufanie), nie ma więc potrzeby tworzenia jednakowego zestawu kryteriów dla wszystkich dzielnic.
- Warto publikować informacje na temat odbiorów na terenie dzielnicy. Potrzebny jest dostęp do danych i zbieranie danych w poszczególnych dzielnicach.
- Warte rozważenia jest upublicznianie przykładów, które pokazują sens odbiorów.
- Rozliczanie radnych z różnych aktywności wewnątrz Rad Dzielnic (nie tylko odbiorów) trzeba/warto dokumentować.
- Dlaczego o dzielnicach mówi się tylko negatywnie?
- Nikt nie przybliży dzielnic mieszkańcom.
- Mieszkańcy nie interesują się „suchymi” danymi. JAK INFORMOWAĆ MIESZKAŃCÓW?
- Wzmacnianie dzielnic i ich kompetencji jest ważne i potrzebne.
- Co dalej z dzielnicami?
- Nie ma sprzeczności między radnymi dzielnicowymi a organizacjami społecznymi.

Opracowanie:

Anna Pasięka – Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych

Jan Niedośpiął – Fundacja Stańczyka

Spotkanie zrealizowano przy współpracy Fundacji Biuro Inicjatyw Społecznych, Stowarzyszenia Pracownia Obywatelska, Fundacji Stańczyka.



Projekt „Aktywna przestrzeń w dzielnicy” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.